

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-1550/23-S

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Zruč nad Sázavou, Poštovní 593
Sídlo	Poštovní 593, 285 22 Zruč nad Sázavou
E-mail	reditel@detskydomovzruc.cz
IČO	70 837 376
Identifikátor	600 021 815
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jan Klčo
Zřizovatel	Středočeský kraj
Místo inspekční činnosti	Poštovní 593, Zruč nad Sázavou
Inspekční činnost na místě	17. – 19. května 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb poskytovaných dětským domovem a zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu dětského domova (dále „ŠVP“) podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace (dále „zařízení“) vykonává činnost dětského domova (dále „domov“) a školní jídelny (dále „jídelna“).

Nejvyšší povolený počet lůžek v domově je 32, v době inspekční činnosti jich bylo 29 obsazeno (90 %), přítomno bylo 20 dětí a mladistvých. Výchovně vzdělávací činnost probíhala ve čtyřech rodinných skupinách (dále „RS“), děti a mladiství byli do domova umístěni na základě soudem nařízené ústavní výchovy. Pět dětí je předškolního věku a dochází do mateřské školy, 23 dětí plní povinnou školní docházku v místních základních školách, jeden chlapec se vzdělává ve střední škole. Jedenáct dětí mělo školským poradenským zařízením diagnostikovány speciální vzdělávací potřeby.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školského zařízení (dále „ředitel“) zastává funkci šestým rokem a pro její výkon je odborně a manažersky kvalifikovaný. V Koncepci rozvoje zařízení 2023 – 2029 vychází z objektivní analýzy silných a slabých stránek domova, přičemž důraz klade zejména na personální oblast, za prioritu považuje stabilní a kvalifikovaný tým. Na řízení a efektivní kontrolní činnosti se účinně podílí vedoucí vychovatelka, sociální pracovník, ekonomka a vedoucí školní jídelny. Opatření k odstranění všech nedostatků zjištěných při předchozí inspekční činnosti byla účinná.

Pro vzájemné zprostředkování všech dokumentů zařízení, informací o dětech i předávání zkušeností funkčně slouží sdílené prostředí využívané všemi pedagogickými pracovníky. Na pravidelných poradách pedagogických pracovníků jsou probírány zejména organizační záležitosti, ale také vzdělávací výsledky dětí ve školách. Dvakrát týdně se konají schůzky vychovatelů s vedoucí vychovatelkou, kdy je zdařile koordinována činnost RS a předávány aktuální informace o dětech. V případě potřeby se konají operativní porady ihned. Osobní spisy dětí jsou vedeny přehledně a pečlivě.

Vzdělávací záměr domova je deklarován v ŠVP, který je zaměřen zejména na osobnostní rozvoj dětí s cílem umožnit jim plnohodnotné prožití dětství, což se daří úspěšně naplňovat. Celoroční plán práce je rozpracován do přehledných týdenních plánů. Zařízení úspěšně realizuje množství aktivit podporujících spolupráci s vnějšími partnery, např. nadacemi a pozitivním dopadem na vzdělávání i výchovnou činnost. Probíhá rovněž ucelená spolupráce s organizacemi zaměřenými na péči o duševní zdraví dětí, které v zařízení realizovaly mapování sociálního klimatu domova, s jehož výstupy bylo efektivně pracováno.

Od minulé inspekční činnosti došlo k mírné přirozené obměně personálu. Pedagogický tým tvoří 12 vychovatelů včetně ředitele, přičemž jeden vychovatel absolvoval také psychoterapeutický výcvik. Dva vychovatelé postrádají odbornou kvalifikaci, která však neměla vliv na kvalitní průběh činností v RS. Tým efektivně doplňuje osm kvalifikovaných asistentů pedagoga, což je zlepšení proti předchozí inspekční činnosti v roce 2019. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je plánované, vychází z potřeb domova i jejich individuálních předpokladů. Zaměřeno bylo v posledních dvou školních rocích např. na krizovou intervenci, výcvik v deeskalačních technikách a terapiích a na řízení zařízení.

Díky funkční spolupráci se zřizovatelem se daří výrazně zlepšovat materiální podmínky zařízení, došlo např. k obnově nábytku v RS, zateplení budovy, zkvalitnění venkovních prostor, úpravě školní jídelny, vybavení zařízení sportovním aj. náčiním. Nově byl zbudován startovací byt. Prostory RS jsou velmi estetické, uspořádané podobně jako v rodině včetně vybavení moderními kuchyňskými spotřebiči, pokoje mají vlastní sociální zařízení. Děťmi

je v rámci volnočasových aktivit využívána keramická dílna a relaxační místnost, ve které je zrcadlová stěna. Ke sportovním aktivitám slouží posilovna s posilovacími stroji, místnost se stolním tenisem, multifunkční venkovní sportoviště a hřiště pro nejmenší děti. V celém objektu je zavedeno bezdrátové připojení k internetu.

Zařízení věnuje náležitou pozornost bezpečnosti a ochraně zdraví dětí při všech výchovných a vzdělávacích činnostech. Děti jsou průběžně poučovány o pravidlech bezpečného chování nejen v době pobytu v domově, ale rovněž při vycházkách, výletech a dalších akcích konaných mimo tyto prostory.

Školní jídelna zajišťuje od pondělí do soboty obědy a večeře, mimo obědů pro děti předškolního věku a středoškoláky. V neděli si vaří děti samy v RS, dále si samostatně chystají snídaně a svačiny, čímž vhodně získávají pracovní dovednosti i základy kulturního stolování.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Při přijetí dětí je dodržováno adaptační období, během kterého jsou děti zvýšeně sledovány. V jeho průběhu dochází s ohledem na preferenci dítěte k volbě klíčového pracovníka, který následně vypracovává dítěti plán rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“), na jehož tvorbě se děti podílí. Po přijetí do zařízení jsou děti prokazatelně seznámeny s pravidly chodu domova. Složení RS důsledně respektuje sourozenecké vazby, které jsou následně v domově cíleně podporovány a posilovány.

Výchovně vzdělávací činnosti vycházely z týdenních plánů, které byly úzce provázány s PROD. Plány činností byly dětem k dispozici na nástěnkách jednotlivých RS, děti samy při rozhovorech s inspektorkami uváděly, že se na jejich tvorbě podílí a mohou je ovlivňovat. Pozitivně hodnotily volnočasové sportovní a kulturní aktivity, rovněž tak víkendové či prázdninové pobyty, zejména cyklovýlety a pobyty na horách. Komunikace s nimi probíhala bezprostředně. Svá práva a povinnosti děti znaly, dokázaly je specifikovat, věděly, kde jsou umístěny. Při stížnostech mohou využívat schránku důvěry, stížnost dlouhodobě podána nebyla. Děti uváděly, že samospráva je funkční, jejich námětům vedení domova naslouchá a snaží se je realizovat.

Stravování dětí, které dochází do místních základních škol, probíhá ve školní jídelně zařízení. Děti tak mají méně příležitostí pro neformální začleňování do sociální skupiny vrstevníků.

Sledované činnosti v RS se odehrávaly v příjemné atmosféře, děti při rozhovorech uváděly, že se v domově cítí dobře. Starší děti pozitivně komentovaly obměnu personálu, aktuálně jsou všichni vychovatelé vnímáni jako „hodní“. Dále děti oceňovaly psychologickou podporu, kterou jim zařízení zprostředkovává přes neziskové organizace, přičemž si děti mohou vybrat psychologa, který jim osobnostně nejvíce vyhovuje. Do zařízení také dlouhodobě dojíždí dětský psychiatr. Péči o duševní zdraví dětí Česká školní inspekce hodnotí velmi pozitivně.

V průběhu sledovaných činností byly děti vhodně vedeny k řešení problémů, měly dostatek času i prostoru k relaxaci ve formě volných her nebo činností, k rekreaci a sportovnímu vyžití. Vysoké je jejich zapojení do aktivit mimo domov, dochází do řady sportovních kroužků, příp. se věnují hudbě. Velké množství kroužků nabízí také přímo domov např. pětitelský, kroužek vaření, zpěvu a dramaticko-recitační. Děti spolupracovaly také na činnostech souvisejících s běžným chodem domova, čímž zařízení podporuje vytváření a upevňování jejich sociálních vztahů a navazování vzájemných přátelských vztahů.

Podpora kompetencí k učení a řešení problémů byla spojena zejména s přípravou na vyučování, které probíhalo individuálně s ohledem na případné speciální vzdělávací potřeby dětí. Velký důraz je kladen na volbu vhodné střední školy, děti jsou vedeny k uvědomění si svého potenciálu a potřebných dovedností pro budoucí povolání.

Zařízení systematicky podporuje identitu dětí, v ložnicích mají fotografie, obrázky, oblíbené hračky, předměty apod. Vybavení pokojků mohly děti při jejich přestavbách ovlivnit, např. vybrat si barvu nábytku nebo jeho typ. Respektování intimity soukromého prostoru je uplatňováno, děti mají v pokojích uzamčené své úložné prostory.

Metody a formy preventivních aktivit domova jsou založeny na vlastní aktivitě dětí a pestrosti preventivní práce s nimi (kroužky, spolupráce s institucemi, besedy, výlety, víkendové aktivity). Domov využívá i širokou nabídku prázdninových aktivit pořádaných různými organizacemi, které se orientují na využití volného času.

Víkendy či prázdniny mohou děti trávit ve svých rodinách, čehož využívají s různou intenzitou všechny. V rámci posilování sourozeneckých vazeb jsou děti vedeny ke vzájemné spolupráci, učí se přizpůsobovat se sobě navzájem, ale také bránit druhého. Starší sourozenci jsou vedeni k přirozené péči o mladší, např. při hygieně apod..

Kapesné děti dostávají pravidelně, většina znala částku, na kterou má nárok. Podle svého rozhodnutí mají finance uložené u vychovatelů, nebo si hospodaří samy. Zařízením je cíleně podporována finanční gramotnost dětí, RS samy hospodaří s penězi určenými na nákup drogerie, potravin, základních školních pomůcek aj. Děti kladně hodnotily také motivační systém nastavený nadací, ve kterém mohou dosáhnout také finanční odměny.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Kvalitně zpracované PROD vypovídají o dobré znalosti dětí vychovateli. Na základě jejich pravidelného vyhodnocení je vypracován PROD pro další období. Klíčový pracovník každého dítěte ho provází a podporuje během pobytu v zařízení, monitoruje jeho vývoj, výsledky, spokojenost a potřeby. Hájí jeho zájmy a udržuje s ním pravidelný individuální kontakt. Pravidelně se ve škole informuje o vzdělávání žáka a podle jeho výsledků upravuje přípravu na vzdělávání, vhodně je v zařízení využíván systém doučování. V rámci péče je kladen důraz zejména na individuální přístup, vhodnou motivaci dítěte, jeho přípravu na vyučování, podporu volnočasových aktivit a rozvoj sociálních dovedností.

Motivační systém výchovně-vzdělávacího procesu je vhodně nastaven, vychovatelé děti pravidelně hodnotí podle jasných kritérií, převažují pozitivní opatření ve výchově. Neformální hodnocení výsledků dětí probíhá s vychovatelem většinou ve večerních hodinách, kdy je dětem také ponechán prostor pro sebevyjádření. Společné hodnocení chování a života v jednotlivých RS probíhá pravidelně jednou týdně, děti mají možnost se na hodnocení podílet. O spokojenosti dětí v domově svědčí i nízká míra útekovosti (poslední útek v roce 2020). Pedagogové zařízení věnují důsledně pozornost všem podnětům dětí.

Na vedení domova se formou spolusprávy podílí také děti, jednou měsíčně je schůzka zástupců jednotlivých RS s vedoucí vychovatelkou, řešena byla témata jako je jídelníček školní jídelny, nákupy elektroniky do RS apod. Jednou měsíčně probíhá společné hodnocení na „Celodomovní schůzce“, kdy jsou mimo jiné vyhodnocovány úspěchy dětí v nadačním motivačním programu. Děti se zde také vyjadřují k chodu domova.

Děti jsou vedeny k všestrannému rozvoji, včetně sebeobslužných dovedností, hospodaření s penězi, rozvoji praktických dovedností a zájmů. Dětem je umožněn pravidelný kontakt se svými biologickými rodinami včetně víkendových či prázdninových pobytů. Ke komunikaci

s rodinami využívají také telefonický kontakt, v rozhovoru potvrdily, že mohou zdarma používat telefon domova. K dispozici mají také připojení na wifi vlastními telefony. Informace o dětech je zákonným zástupcům předávána osobně, telefonicky nebo e-mailem, některé základní informace obsahují také webové stránky zařízení.

Kontakt se sociálním pracovníkem vyhledávají zejména starší děti, s důvěrou se na něj obracují při řešení svých osobních problémů. Sociální pracovník má přehled o činnosti a fungování jednotlivých RS a poskytuje také podporu vychovatelkám. V případě potřeby zajišťuje externí poradenskou a terapeutickou činnost psychologa, která významně přispívá ke zpřesnění a cílenému zaměření individuální pedagogické diagnostiky.

Preventivní program domova vychází z vlastní analýzy rizik a má vzhledem k dětem funkčně stanovené krátkodobé a dlouhodobé cíle, zaměřené například na oblast motivace k životnímu stylu bez drog, orientaci na zdravý životní styl a vedení k odpovědnosti za vlastní chování přiměřené věku a rozumové vyspělosti dítěte. Obsahuje konkrétní postupy při výskytu a řešení vybraných rizikových forem chování dětí. Z rozhovoru s ředitelem, vedoucí vychovatelkou, sociálním pracovníkem, řízených rozhovorů s pedagogy a dětmi vyplynulo, že mezi dětmi dochází pouze k běžným vrstevnickým neshodám a drobným hádkám. Většinou jsou řešeny domluvou, popř. udělením opatření ve výchově, která jsou však udělována zřídka. Převyšující počet udělených pochval a odměn svědčí o motivačním prostředí a dobré atmosféře domova. Realizace preventivního programu účinně pomáhá vychovatelům při práci s dětmi.

Potřeby dětí pro samostatný život při ukončování ústavní výchovy jsou individuálně zohledňovány a vyhodnocovány. Jejich přechod do samostatného života sociální pracovník dlouhodobě sleduje. V návaznosti na odchod zletilých z domova a na jejich přechod do běžného sociálního prostředí je jim poskytována materiální a finanční pomoc v rozsahu stanoveném vnitřním řádem.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Nedostatky zjištěné při předešlé inspekční činnosti byly odstraněny,
- zlepšilo se materiální vybavení zařízení, došlo k částečné obměně personálu, zvýšila se kvalifikovanost asistentů,
- nově byl zbudován startovací byt.

Silné stránky

- Dětskému domovu se daří vytvářet příjemnou, podnětnou a pohodovou atmosféru, podobající se funkčnímu rodinnému prostředí, což se pozitivně projevuje v chování, výchově a vzdělávání dětí,
- podpora rodinných vazeb v domově zvyšuje vytváření a upevňování sociálních vztahů,
- domov zajišťuje kvalitní podporu pro získávání sociálních a finančních kompetencí potřebných po opuštění školského zařízení, včetně samostatného bydlení,
- zapojení dětí do projektových činností, spolupráce s mnoha nadacemi a dalšími partnery efektivně rozvíjí vědomostní, dovednostní a sociální složky jejich osobnosti,
- při výchovné činnosti přetrvává vhodné zohledňování individuálních předpokladů, možností a vzdělávacích potřeb dětí,

- plány rozvoje osobnosti dítěte jsou individualizovány dle jednotlivých dětí a vychází z jejich pravidelného formativního vyhodnocování.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Příležitostí ke zlepšení je umožnit dětem v základním vzdělávání polední stravování v jídelnách jejich škol pro podporu začleňování do sociální skupiny vrstevníků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zvážit možnost stravování dětí v prostorách školních jídelen jejich základních škol,
- aktualizovat a modernizovat webové stránky zařízení.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Informace o zařízení (zřizovací listina, čj. OŠMS/5881/2001, s účinností od 1. října 2001 ve znění dodatků č. 1 až 9, výpis z rejstříku škol a školských zařízení, aktuální stav)
2. Potvrzení na pracovním místě ředitele Dětského domova a Školní jídelny, Zruč nad Sázavou, Poštovní 593 vydané Středočeským krajem, čj. 040424/2023/KUSK, na další šestileté období od 1. července 2023
3. Koncepce rozvoje zařízení 2023-2029
4. Personální dokumentace pedagogických pracovníků včetně stanovení přímé pedagogické činnosti a plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků za školní rok 2022/2023
5. Vnitřní řád dětského domova, vnitřní řád školní jídelny, účinné ke dni inspekční činnosti
6. Školní vzdělávací program dětského domova, účinný od 1. září 2022
7. Záznamy z rad (pedagogických) a provozních porad včetně podpisových listin za školní rok 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
8. Školní matrika, evidenční přehled umístěných dětí k termínu inspekční činnosti
9. Plány výchovně – vzdělávací činnosti dětského domova k termínu inspekční činnosti
10. Evidence dětí v dětském domově (rozdělení dětí do RS, denní záznamy RS, plánování), vedená k termínu inspekční činnosti (vzorek)
11. Osobní spisy a PROD dětí evidovaných v dětském domově (vzorek)
12. Knihy návštěv za školní rok 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
13. Kniha denní evidence za školní rok 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
14. Minimální preventivní program dětského domova, za školní rok 2022/2023, vyhodnocení za školní rok 2021/2022
15. Záznamy z jednání spolusprávy dětí ve školním roce 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
16. Kapesné dětí jednotlivých RS v roce 2022 a 2023 ke dni inspekční činnosti včetně podpisů dětí
17. Ekonomická dokumentace zařízení (účetní závěrka k 31. prosinci 2022, finanční vypořádání dotací poskytnutých MŠMT transferem v roce 2022)
18. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví – provozní řády odborných pracovišť (keramická dílna, posilovna, hřiště a zahrada) účinné ke dni inspekční činnosti

19. Výroční práva o činnosti školského zařízení za školní rok 2021/2022
20. Internetové stránky www.detskydomovzruc.cz
21. Inspekční zpráva, čj. ČŠIS-1493/19-S z 19. července 2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení protokolu o kontrole

PhDr. Marina Ulbertová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jana Moulisová, školní inspektorka

Ing. Hana Borůvková, kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení protokolu o kontrole se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.